

2. Панасюк В. М. Сучасний інструментарій інформаційного забезпечення: обліковий та управлінський аспект. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2020. Вип. 2. С. 412-417

3. Сарапіна О. А., Місюра О. Ю. Організація змішаного обліку витрат виробництва, управлінський аспект його провадження. Вісник Херсонського національного технічного університету . 2020. № 4. С. 220-229.

4.Клименко С. О., Мікрюкова Л. В., Баришевська К. В. Управлінський облік як основний метод аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів підприємства. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки. 2015. № 1. С. 57-61

ОПТИМІЗАЦІЯ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Ольга СВИРИДА

викладач облікових дисциплін

Відокремлений структурний підрозділ

«Кам'янець-Подільський фаховий коледж»

НРЗВО «КПДІ», Україна

Ключові слова: дебіторська заборгованість, товарна дебіторська заборгованість, реструктуризація, рефінансування, факторинг, облік векселів, форфейтинг

Дебіторська заборгованість є особливим видом активів, який визначає права підприємства на отримання від контрагентів грошових коштів. Від умов їх визнання, достовірності оцінки, а особливо своєчасності погашення, залежить рівень платоспроможності підприємства. Тому її оптимізування зменшує ризики зниження платоспроможності підприємства.

Важливим завданням управління фінансами на підприємстві є ефективне управління товарною дебіторською заборгованістю, яке повинно бути спрямоване на оптимізацію загального її розміру, забезпечення своєчасної інкасації боргу, а також, при необхідності, на реструктуризацію дебіторської заборгованості.

Реструктуризація товарної дебіторської заборгованості підприємства є складовою процесу реструктуризації активів і може розглядатись як сукупність заходів спрямованих на підвищення рівня її ліквідності та прибутковості.

Достатній рівень ліквідності товарної дебіторської заборгованості характеризується можливістю своєчасної (у відповідності із строками кредитної угоди) або дострокової трансформації у грошову форму без значних фінансових втрат. Підвищення рівня прибутковості товарної дебіторської заборгованості пов'язано із забезпеченням зростання доходів (збільшення обсягів реалізації, підвищення ціни реалізації, стягнення штрафних санкцій за несвоєчасні розрахунки) та зменшенням відносних витрат по її обслуговуванню [1, с. 115].

Процес реструктуризації відрізняється від політики управління дебіторською заборгованістю непостійністю, необов'язковістю, але чіткою цілеспрямованістю. Потреба у зміні структури та обсягу товарної дебіторської заборгованості виникає у результаті виявлення негативних змін у поточній платоспроможності підприємства-постачальника. При неможливості використання внутрішніх резервів підвищення рівня платоспроможності, пов'язаних із поточними зобов'язаннями, виникає потреба у реструктуризації товарної дебіторської заборгованості. Обов'язкова цілеспрямованість даного процесу пояснюється необхідністю обґрунтування ефективності форм та порядку проведення.

Проведення роботи по реструктуризації товарної дебіторської заборгованості підприємства потребує чітко визначеної послідовності дій.

На першому етапі реструктуризаційного процесу власник або вище керівництво підприємства повинні усвідомити та оцінити існуючі або можливі проблеми, зрозуміти необхідність їх вирішення та виявити бажання це зробити за допомогою реструктуризації активів і в тому числі товарної дебіторської заборгованості. Доведення до підлеглих прийнятих управлінських рішень щодо покращення обсягу та структури товарної дебіторської заборгованості повинно супроводжуватись встановленням кінцевих результатів у кількісному вимірі, тобто цілей, яких необхідно досягти після завершення процесу реструктуризації дебіторської заборгованості. [1, с. 117].

Другий етап процесу реструктуризації товарної дебіторської заборгованості пов'язаний із призначенням відповідальної особи або керівника групи спеціалістів (в залежності від розмірів підприємства та обсягів дебіторської заборгованості). Відповідальна особа повинна мати безпосередній зв'язок із фінансовою роботою на підприємстві, а члени команди спеціалістів можуть належати і до інших підрозділів крім фінансового (наприклад: відділ збуту, бухгалтерія). До команди на тимчасовій основі можуть залучатись зовнішні консультанти, які привносять свій досвід у проведенні реструктуризації товарної дебіторської заборгованості [5, с. 103].

Третій етап реструктуризації товарної дебіторської заборгованості присвячений проведенню поглибленого її дослідження. Основною задачею на даному етапі є оцінка рівня і складу товарної дебіторської заборгованості підприємства а також ефективності інвестованих в неї фінансових коштів.

На четвертому етапі робіт по реструктуризації товарної дебіторської заборгованості розробляються окремо заходи по підвищенню її ліквідності. У складі зазначених заходів проводиться оцінка доцільності застосування можливих форм рефінансування дебіторської заборгованості: факторинг, облік векселів, форфейтинг. [1, с. 118].

Рефінансування дебіторської заборгованості – це переведення її в інші, ліквідні форми оборотних активів: гроші, короткострокові фінансові вкладення.

Факторинг – це система фінансування, за умовами якої підприємство-постачальник продукції переуступає короткострокові вимоги за торговельними операціями банківській установі (факторинговій компанії). [4, с. 102].

Для підприємства факторингова форма рефінансування товарної дебіторської заборгованості має наступні переваги: вищий рівень гарантії стягнення заборгованості; зменшення кредитних ризиків; швидкість поліпшення рівня платоспроможності; можливість отримання короткострокового кредиту.

Недоліком факторингу для підприємства є вища вартість цієї послуги порівняно із звичайним кредитом. Тому ефективність факторингової операції для підприємства-постачальника визначається шляхом порівняння рівня витрат по цій операції із середнім рівнем відсоткової ставки по короткостроковому банківському кредиту [3, с. 6–7].

Форфейтинг використовується при здійсненні довгострокових (багаторічних) експортних поставок і дає змогу експортерів негайно одержувати кошти через урахування векселів. Проте його вадою є висока вартість, тому підприємству-експортеру варто проконсультуватися з банком ще до початку переговорів з іноземним імпортером продукції, щоб мати можливість включити витрати, пов'язані з форфейтинговою операцією, у вартість контракту. Доцільність операцій щодо рефінансування заборгованості визначається, з одного боку, терміновістю отримання грошових коштів (з урахуванням стадії розвитку кризи), з іншого – економічною доцільністю (за умов не жорсткості часових обмежень).

П'ятий етап процесу реструктуризації є завершальним і включає в себе запровадження на підприємстві розроблених заходів по підвищенню ліквідності і прибутковості товарної дебіторської заборгованості, а також обов'язкове відстеження ходу їх виконання. Поточне спостереження може проводитись як процесу виконання плану-графіку рефінансування дебіторської заборгованості, так і процесу корегування кредитної політики підприємства. Моніторинг здійснення реструктуризації дебіторської заборгованості включає також внесення оперативних змін у випадку негативних відхилень у строках та обсягах надходження та витрачання коштів з метою своєчасного завершення даного процесу та досягнення поставлених цілей [2, с. 67–68]. Визначена послідовність дій у процесі реструктуризації дебіторської заборгованості дасть можливість забезпечити належне оперативне управління нею на підприємстві.

Отже, для оптимізації розміру та структури дебіторської заборгованості потрібно здійснювати реструктуризацію та рефінансування її частини, що дасть можливість переведення її в інші ліквідні форми оборотних активів. Усе це буде сприяти зростанню показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, що є досить важливим в сучасних умовах господарювання.

Список використаних джерел:

1. Басюк Т.П. Реструктуризація дебіторської заборгованості підприємства // Фінанси України. 2004, № 12. С.115-123
2. Букало Н.А., Ляшук В.В. Ефективна система управління дебіторською заборгованістю, як основний фактор впливу на платоспроможність і ліквідність підприємства // Облік і фінанси. 2014, вип..11. С.64-69

3. Гуцаленко Л. В. Контроль дебіторської заборгованості: організація і методика здійснення / Л. В. Гуцаленко // Економічні науки. – № 8 (29). – 2019. – С. 153 – 158.

4. Телін С. В. Управління дебіторською заборгованістю в сучасних умовах господарювання / С. В. Телін // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – № 3. – 2019. – С. 102 – 107.

5. Фатенок-Ткачук А. О. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства : монографія. / А. О. Фатенок-Ткачук. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 200 с.

ДО ПИТАННЯ ПРО КОДЕКС ЕТИКИ БУХГАЛТЕРІВ

Наталія СЕМЕНИШЕНА

д-р екон. наук, професор

ЗВО «Подільський державний університет»,

м. Кам'янець-Подільський

Для удосконалення функціонування сучасних інститутів, які функціонують в конкурентному середовищі пропонуємо виокремити морально-етичний інститут.

Вперше питанню етики бухгалтера було приділено увагу Американською асоціацією бухгалтерів у 1987 році та прийнято етичний кодекс бухгалтера, який уточнюється та доповнюється відповідно до вимог часу. Прототипом національного кодексу етики служить Кодекс етики Міжнародної федерації бухгалтерів у якому узагальнено низку відповідних вимог. З них випливає, що бухгалтерський облік поступово починає набирати ознак ініціатора відповідних етичних норм суспільства (професійних), і в даному аспекті проявляється його унікальність. Поки що, поняття етики з позиції її змісту залишається недостатньо дослідженим в системі нормативно-правового регулювання бухгалтерської діяльності в Україні.

У сучасних умовах господарювання нерідко допускається фахівцями порушення етичних норм та зневага до професійних цінностей. Основною етичною вимогою до діяльності бухгалтера є надання якісної фінансової інформації у суспільстві, і саме від неї залежить задоволення потреб клієнтів, роботодавців та суспільства. В свою чергу, дотримання етичних норм поведінки та професійна чесність бухгалтера виступають запорукою сталого розвитку підприємства.

На національному рівні в Україні не затверджені законодавчо морально-етичні норми до облікових працівників, що негативно позначається як на взаємовідносинах між контрагентами діяльності, так і на самій обліковій системі. В основному вони ґрунтуються на звичаях, правилах та традиціях національної практики бухгалтерської діяльності.